

VLADIMIR VELIČKOVSKI

ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ

1953-2003
50 години

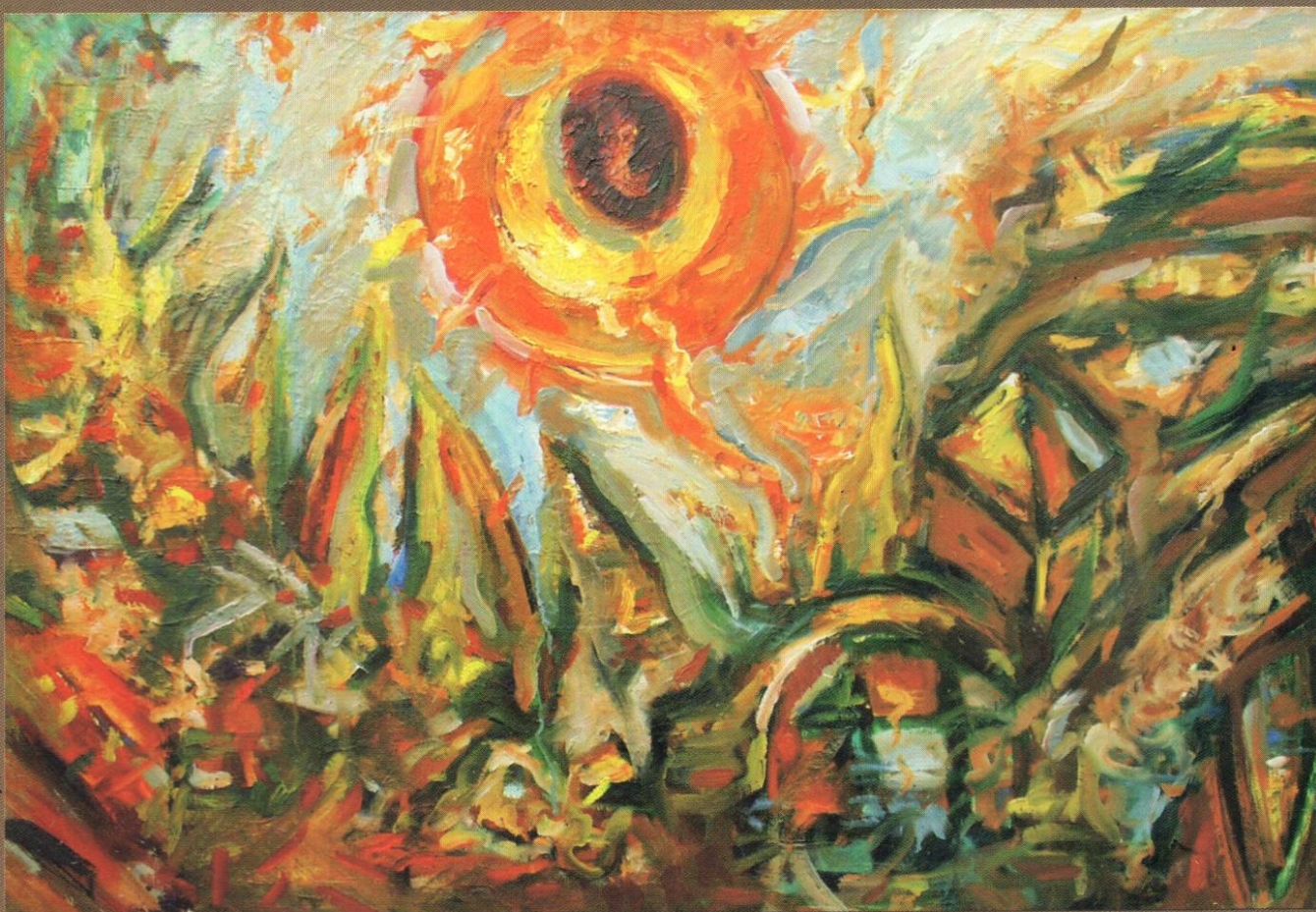

Работнички универзитет "Јоска Свештарот" – Струмица

ЛИКОВЕН
САЛОН

Засељено сонце, 1999 / масло на платно / 70 x 100 см.

07. MAJ 2004

ОД БИОГРАФИЈАТА

Владимир Величковски е роден на 7 мај 1949 година во Скопје, од татко скопјанец (од Маџир маало), кој учествувал (како шивач), во предвоеното работничко движење а потоа и во ослободувањето на градот Скопје, (како припадник на 12 Скопска бригада). Детството го поминал во куќата на дедо му (познат млекокар), во скопското „Дебар маало“. Семејството на мајка му се доселило од Лазарополе во Скопје во втората половина на 20-тите години.

Цртал од најраното детство, а со посебно задоволство изработувал колажи (лепени со тесто). Приредувал индивидуални изложби во училиштето „11 Октомври“, како и во училиштето „29 Ноември“ каде што наставник била Катја Ефтимова. Во гимназијата „Јосип Броз Тито“, во прва година, ликовно му предавал Владо Поповски а, во гимназијата „Георги Димитров“, сликарот Пецо Видимче. Пред скопскиот земјотрес од 1963 година, во Работничкиот дом кратко време го посетувал ликовниот курс кај Ристо Лозановски. Потоа се формирал клубот на сликари-аматери „Зограф“, под раководство на Теофил Шулајковски. Родителите не го поттикнувале да биде сликар. Напротив, го прекорувале и му држеле лекции за тоа дека се работи за несериозен избор на професија од која не може да се живее.

Во летото 1968 година се подготвувал за приемен испит на Академијата за ликовни уметности во Белград. Испитот го положил, но студентските немири, настаните во Прага и беспарицата направиле да се врати во Скопје. Во почетокот помислил дека студиите по хемија ќе му овозможат подобро да ги запознае боите. Но, сепак, се запишал на Филозофскиот факултет во Скопје. Тој период бил исполнет со сликање, главно на хартија, со пастел и водени техники. Изработил повеќе сценографски скици за опери. Со Александар Фодуловиќи грундирал првите платна. Платна и книги купувал од пари заработени со работа во Македонскиот народен театар, како и со сликање паноа со Дизниевите јунаци по повод новогодишните празници организирани на плоштадот во Скопје. Покрај тоа, на Вишата педагошка академија во Скопје позирал за портрет во класата на сликарот Димитар Кондовски,. Другиот дел на неговото образование се состоел во страшно читање книги, како и гледање оригинални дела (најмногу во Париз, во текот на 1976-77 година, како и во други центри во светот). Постепено го откривал сликарството на Рембрант и Делакроа, потоа, на Моне и Ван Гог, на Сутин, Нолде, Коњовиќи други автори на сликарскиот неоекспресионизам, како и она на Бонар, Атлан итн. Повремено како студент сликал акварели со поетот Ефтим Клетников во неговото родно Негрево.

Од 1970 организирал самостојни изложби. Првата изложба ја направил во бараката на Меѓународниот студентски клуб во Скопје, (што ја отворил тогашниот младински функционер Добри Филипче. Учествувал на повеќе ликовни колонии во земјата и во соседна Србија, заради можноста поцелосно да му се посвети на сликарството. Сликарот Петар Мазев, како и писателот Митко Маџунков живо и со внимание реагирале на сликите изработени на колонијата "Огражден" на Дојранско езеро, како и во манастирот "Св. Јоаким Осоговски". Во последните неколку години повремено слика во ателјето на скулпторот Ангел Димовски - Чауш.

Во 1994 година станува член на ДЛУМ, во време кога претседател бил сликарот Глигор Чемерски.

Завршил Филозофски факултет, група Историја со историја на уметноста, во 1974, во Скопје (проф. Димче Коцо). Магистрирал 1985 во Белград, на тема „Тенденции во македонската скулптура, 1945-1980“ (ментор проф. Лазар Трифуновиќ). Пријавил докторска дисертација „Геометризмт и неговите видови во македонската уметност“ во Љубљана (проф. Наце Шуми), но поради војната во југословенските земји во почетокот на 90-тите години неговата намера не се реализирала. Докторирал 1997 во Скопје, на тема „Портретот во македонската уметност на XX век“ (проф. Борис Петковски).

Бил ликовен критичар на весникот „Нова Македонија“ (1973-1994), на препорака од проф. Цветан Грозданов. Последните неколку години пишува за скопски „Дневник“. Член е на Меѓународното здружение на ликовни критичари во Македонија (АИСА). Престојувал во Париз (1976-1977) како стипендист на француската влада за ликовна критика. Ги посетувал предавањата на Бернар Доривал и на други угледни професори на Сорбона. Значаен период во неговата работа како организатор на изложби, и како критичар е периодот од 1984 година до крајот на деценијата (активноста на групата "Зеро" итн.).

Објавил повеќе текстови за современата уметност. Автор е на дваесетина книги за македонската ликовна уметност, изработени во услови кои во поразвиени средини во светот би биле неприфатливи. Првата книга е објавена во 1986 во Скопје, со наслов „Ликовен меѓупростор“. Одблизу ја следел и претставувал творчката работа на повеќе македонски уметници, посебно на Вангел Коџоман, Родољуб Анастасов, Томо Шијак, Васко Ташковски, Данчо Кал'чев и други, здобивајќи се, меѓу другото и со некои драгоцени искуства.

Организиран повеќе авторски изложби на теми од современата македонска уметност. Првата изложба била организирана во Скопје во 1984 година, со наслов „Нови појави во македонската ликовна уметност во последната деценија“. До сега малку направил за афирмација на македонската уметност надвор од земјата. Тоа е задача пред сè на музеите и галериите кај нас (МСУ, Уметничка галерија во Скопје итн.). Сепак длабоко е уверен дека може да се делува на изградување на критичка свест и творечки амбиент во сопствената средина. Факт е, меѓутоа дека во нашата сиромашна средина не може а да не опстојува свеста дека сме периферија во однос на некој центар.

По дипломирањето, на вработување чекал повеќе од две години. По неуспешните обиди да најде работа во Музејот на современата уметност, подоцна и во Уметничката галерија во Скопје, во 1975 година, во месец ноември се вработил во Историскиот музеј, кој подоцна станал дел од Музејот на Македонија. Се обидел преку музејот да добие простор за работа, но обидот не успеал.

Од 1998 година работи како професор по модерна и современа уметност на Институтот за историја на уметноста и археологија при Филозофскиот факултет во Скопје. Пред две години го основал Центарот за визуелни уметности при спомнатиот Институт. Тоа е значајна промена во неговиот живот и во професијата.

ЗА СЛИКАРСТВОТО

Како изгледа мојата сликарска постапка? Почнувам со лесно скицирање на мотивот, а потоа, со подеднаков занес, влегувам во оформување на делото. Сликите некогашги преработувам, надевајќи се дека ќе го остварам првиот, автентичен момент на вдахновение. Се обидувам сликата (на хартија или на платно) да ја исполнам со топла и звучна боја, со ритам и светлина, при што треба да се оствари уште една димензија, а тоа е лирското или интимистичкото доживување на светот. Моите творби припаѓаат на т.н. „спонтани“ слики кои, наизглед, се изработени ненадејно и без подготовка. Сликариот чин е медиум кој ме ослободува од поривот и огнот во себе. Со боените дамки и непосредниот ракопис сакам да остварам повисок пиктурален интензитет и ликовни траги кои се некој вид психограми. Всушност, во самата внатрешност на работите го барам тоа што нив ги движи за да живеат и зрачат, да оддаваат некаква лирска или еротска енергија. Елементите и идеограмските фигури се секогашво движење, благодарение на живата линија и дамките во боја. Тие талкаат по површината и ја содржат непредвидливоста на потегот кој во еден постојан и органски ритам ја згуснува или ја прави игрива и лесна пиктуралната структура на сликата. Мотивите кои често се проткајуваат (сонце, танц, пејзаж, посебно присниот амбиент на македонската бавча, куќи или манастири) се обработени со некаква полетност или спонтаност, стремејќи кон остварување кохерентност на сликата. Елементите за мене се живи, тие дишат и говорат, се умножуваат за да го потврдат своето значење (кругот кој е симбол на тапанот, како и на сонцето итн.). Густината на материјата и формите е резултат на едно внатрешно доживување, така што треперливите боени дамки (некаде како „блесок на пожар“) се пренесуваат и на околината на предметот. Во бојата можат да се забележат трагите на четката, на меките делови на прстите. Во делата се содржани и некои несвесни импулси. Тоа воедно значи напор да се исчекори од вкусот на „неповратната минливост“. Во нив тагата и радоста се поставени во некаков напрегнат однос. Се потсетувам на искуството на сликарот Волс кој нвели дека достоини за забележување се единствено напрегнатостите на егзистенцијата.

Ридестиот македонски предел, заедно со музиката и орото се меѓу најубавите нешта за мене. Тие можат да возбудат до солзи. Едно такво чувство забележал авторот на „Стерна“ Блаже Конески во својата песна „Тешкото“. Паул Кле, кој му давал посебно значење на движењето во ликовната уметност бил уверен дека „суштествениот творечки процес се одвива долу, под нивото на свеста“. Имам чувство дека претставата за ридот и играта ѝ претходеле на мојата свест. Музиката и сликата ме поттикнуваат во работата, а ритамот и бојата, всушност, се општа содржина на моето сликарство, на сите мои надворешни доживувања и на ликовниот израз. Делото е резултат на едно „суштествено доживување“ на играта. Значи, не станува збор за егзактно проучување на движењата туку, пред сè, за набљудување и доживување на играта, за евокација и некои белези на „битова кореографија“ и слично. Во бојата, нанесувана во извиени потези и во кружни сегменти е содржан цртежот, формата и светлината. Овие изразни средства се поврзуваат со некои неконкретни, како и со фигуративни значења и со ритамот на сликарски доловената игра. Сугестија навреме произлегува од преобразените форми на видливата реалност. Блиско ми е искуството на Анри Мишо, поет и сликар кој забележал: „Бев опседнат со движењата, распнат од тие форми кои ми надоаѓаа брзо и во ритми...“. Бојата, некогаш, презема независна функција и на тој начин, не ги покрива туку ги оживува сликарските потези. Сликата за мене е завршена во оној момент кога се прекинуваат тековите на бележење. На тој начин во сликарскиот чин е содржан стремежот за ослободување, што е различно од искуството на остварување слобода во спонтаност на уметноста на Истокот.

Можев да забележам дека ликовната експликација, спонтанна но и промислена, некогаш донесува поинаков резултат од оној што сме сакале да го постигнеме.

Би сакал да наведам некои други искуства. Милан Кундера, потрагата по идентитет на творчката индивидуалност (која се препознава во уметниковиот ракопис) ја споредува со „бунар на минатото“. Оскар Кокошка, еден од сликарите кој работел во состојба на вдахновение и на крајна напрегнатост, запишал: „Психата говори за уметникот а уметникот може само да биде сведок на визијата што ја носи во себе“. Во сликите, со помош на дифузните дамки боја, може да се почувствува неопределена но сеопфатна атмосфера на расположенија и лирска енергија. Станува збор за мали сликарски етиди кои досега не се развиле во „широка мелодија“. Киро Урдин во една пригода ми сугерираше да работам на поголеми форми.

Автопортрет, 1995 / молив и пастел на хартија / 49,5 x 34,6 см.

Денес може да се слушне дека „сликарството е на умирање“ и дека ништо повеќе не е мануелно и директно. Понекогаш, во моменти на длабока мотивација и револт прибегнувам кон формата на перформансот или на инсталацијата за да остварам, директна комуникација со публиката.

Сликарството, историјата на уметноста и критиката се сродни области. Тие меѓусебно да се дополнуваат, но едновремено ги задржувам своите посебности. Повеќегодишното искуство, во сите овие области резултира со чувство на длабока резигнираност, посебно кога ќе помислам што сè можело да се направи. Во такви моменти се потсетувам на Клеовото мислење дека, всушност, во работата нема кој да нè разбере, ниту да ни помогне. Мојот професор Димче Коцо знаеше да рече: „Нашата струка едноставно не е за сиромашни студенти“. Така, се потврдува дека во наши услови е тешко да се оствари творечка автономност во областа на сликарството, исто колку и во историјата на уметноста.

Вирџинија Вулф во својот есеј "Сопствена соба" забележува дека едно сиромашно дете, во различни временски епохи "има малку надеж да се осамостои до онаа интелектуална слобода од која се раѓаат големите дела." Оваа позната писателка извлекува заклучок дека "интелектуалната слобода зависи од материјални вредности", како и тоа дека "поезијата зависи од интелектуалната слобода", што се однесува како на жените така и на мажите.

На прашањето, зошто да се пишува или слика доколку тоа бара толку голем напор и жртвување, може де се одговори на следниот начин: искрениот творечки порив, бара начин и пат да се реализира во конкретно дело, без оглед колку тоа ни изгледа незначително. Доколку во сликарскиот чин се внесе искрена посветеност во него се проткајува своевидно религиозно доживување.

Авторот

Изложбата е композирана од слики создадени во различни временски периоди. Мал дел од нив се изложувани на поранешни изложби. Сликите се појавуваат со прекарот "Лале", пошто со иницијалите "В.В", како и со презимето Величковски.

Од циклусот тешкото, 1993 / акварел на хартија / 22 x 31 см.

Милој браћо мушкарчице
обувајте

Кога дојдох да ја видам изложбата
на Ваармилр Великовски, воопшто не
ми размишлував дека ќе ме обземе
со такво силно губство, рг ме
намера да се осејам! Исклучен
со сето губовина која зрочи
од неговите слики. Ертосовите
ќе се обирам да соберам рел од
зградите на прекрасните слики.

08.07.197
Милдревски Сидра
Сидра

Нов дух на сликарски простор, нов
простор, нова мис, Великовски со неговата
професионалност го покрена културниот воз
кој дојде брзо и не паѓава.
Сидра

Брзо за мене познатите слики
на Великовски, и во свој стил го
осветиле севкакошто не можам
така само зрети од жив. Сидра
на нивното со нивните работи
с сосема услада и нурн зрети
на нивните работи за родител на
животот!!

17.10.98

Сидра

А. Сидра

Неговите колористички растреперени, густо нанесени бои, платна стилски блиски до експресионизмот, всушност се неговата интима, неговите внатрешни судирања, излив од длабочините на неговата душа.

Постојан судир на софистициран интелект, критичар и творец. Врска помеѓу минатото и сегашноста. Владо како творец - немирн, еруптивен, емотивен.

Глигор Бекаров

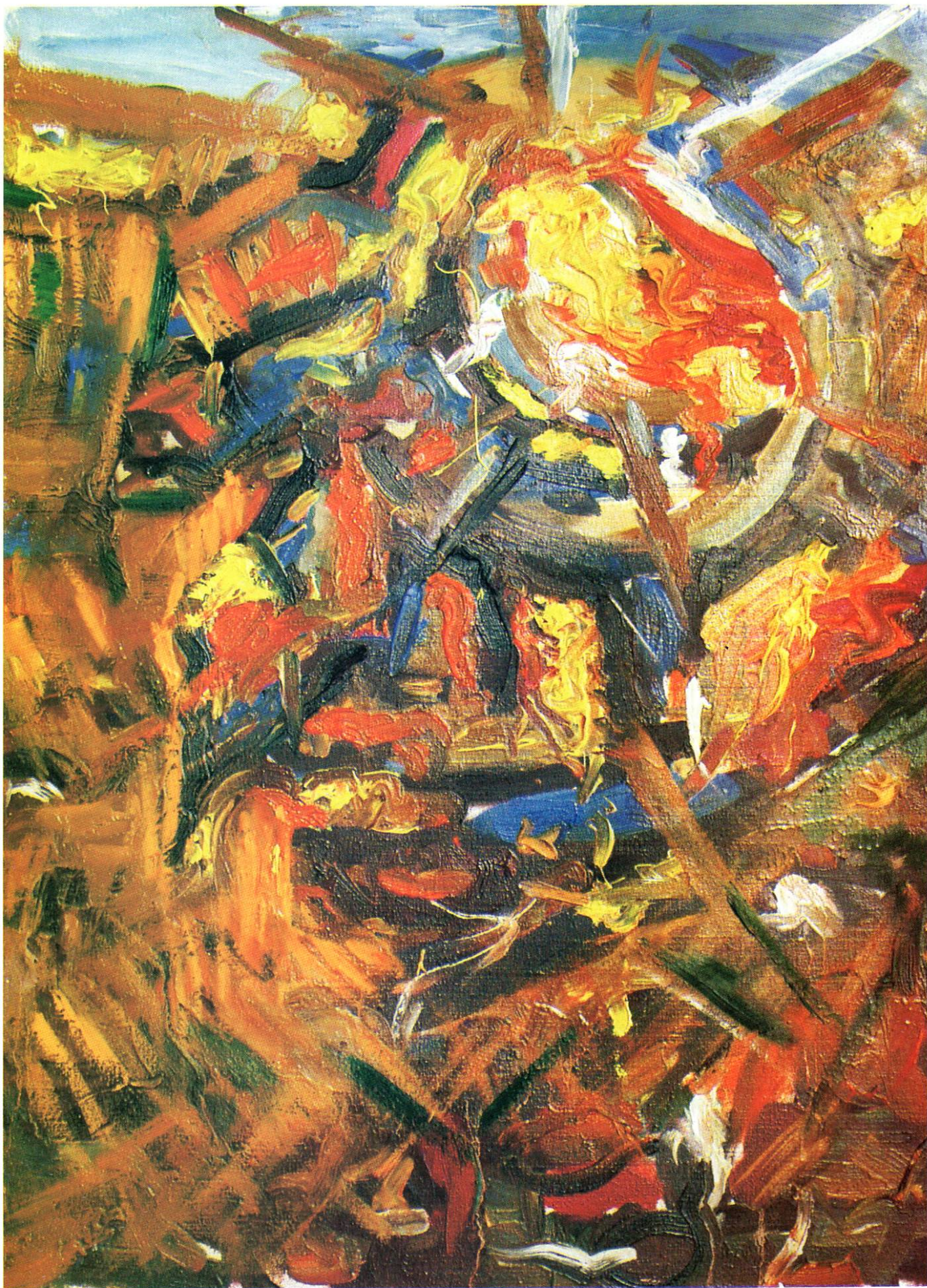
Стремеж, 2003 / масло на платно / 73x 92 см

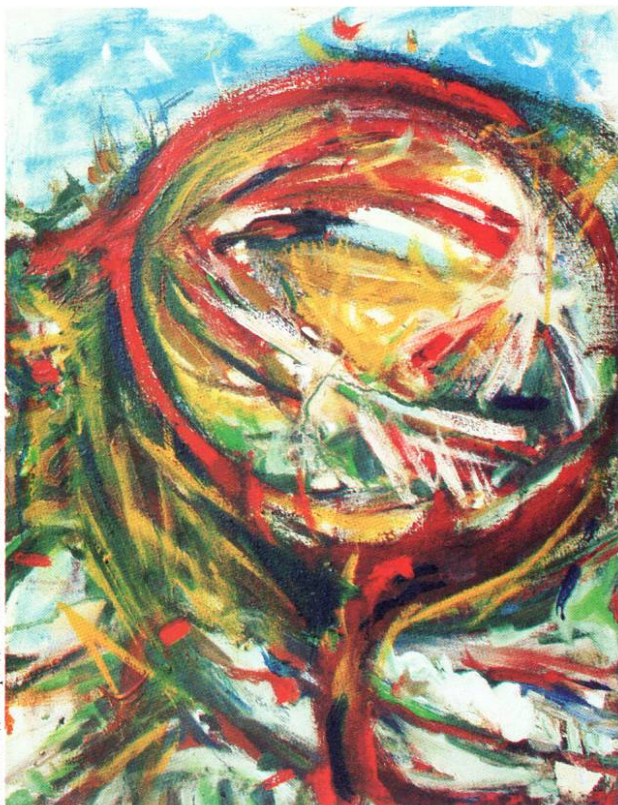
Бавчата на Јордан, 1992 - 2003 / масло на платно / 50,5x 71см

Сончев изблик (сликано во Банско), 1999 / масло на платно / 75,5 x 55 см.

Мотив од Охрид / масло на платно / 34 x 42 см.

Мотив од Банско, 1999/ масло на платно / 45 x 40 см.

Банчата на Јордан II, 1992 - 2003/ масло на платно / 71,5 x 51 см.

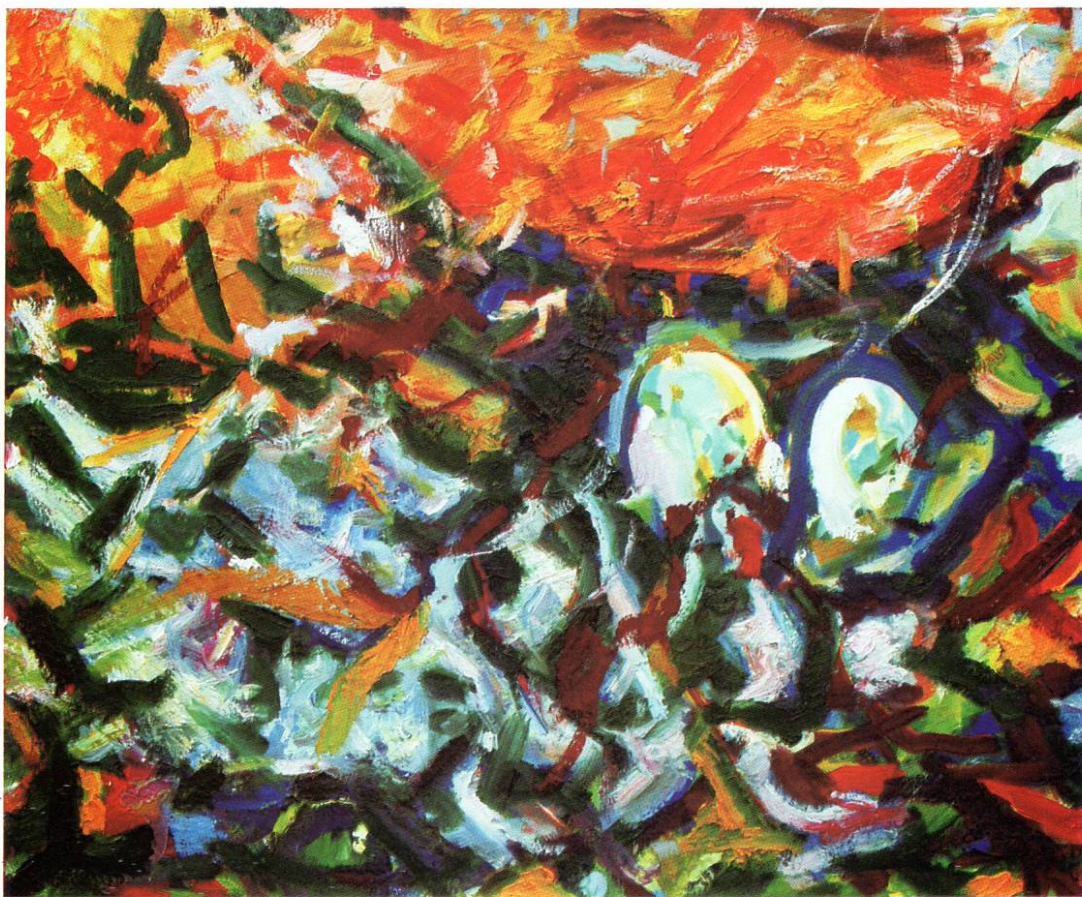
Огнена патека, 1994/ масло на платно / 80 x 60 см.

Сончево раззлевање, 1999/ масло на платно / 65x 54 см.

Мостот кај Велес, 2000/ масло на платно / 46x 55 см.

ОД ЦИКЛУСОТ ТЕШКОТО

1993 / акварел и пастел на хартија / 25,1 x 35,1 см.

Гваш на хартија / 24,9 x 35,9 см.

1992 / молив и темпера на хартија / 33 x 46,4 см.

Пастел и темпера на хартија / 24,8 x 34,5 см.

Туш во боја на хартија / 29,8 x 43,2 см.

Акварел и пастел на хартија / 24,5 x 35 см.

Пастел и темпера на хартија / 37,5x 27,5 cm

2003 / Масло на платно / 60 x 70 cm

1999 / Масло на платно / 81,5 x 100 cm

2003 / Масло на платно / 60 x 70 см.

1971 / Молив и акварел на платно / 40 x 48 см.

Темпера на хартија / 24,5 x 35,5 см.

2003 / Масло на платно / 32,5 x 47,5 см

Темпера, масло и пастел на хартија / 33 x 46,7 см.

Пастел на хартија / 35 x 49,5 см.

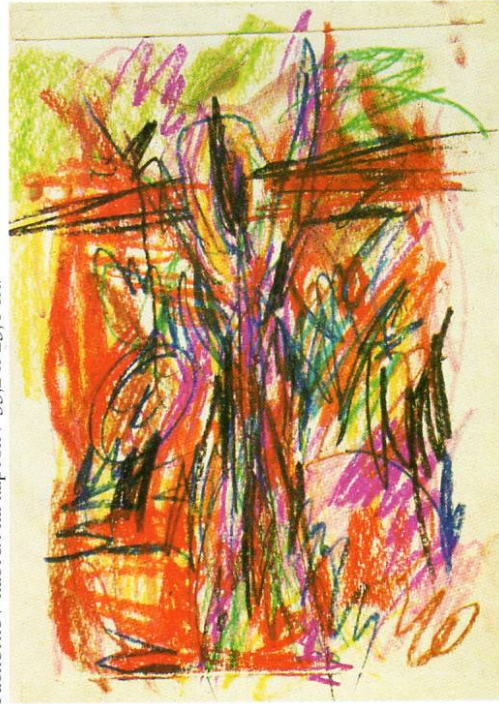

1996 / пастел на хартија / 33 x 42,5 см.

Пастел и масло на картон / 27 x 21 см.

Распение / пастел на картон / 33,2 x 23,4 см.

Танц, 1992/97 / масло на платно / 50 x 55 см.

1971 / пастел на хартија / 27,8 x 31,6 см.

Пастел и масло на хартија / 28 x 39,8 см.

Темпера, пастел и масло на хартија / 35,7 x 48 см.

Пастел на хартија / 41,5 x 58,7 см.

1972 / акварел на хартија / 41 x 59 см.

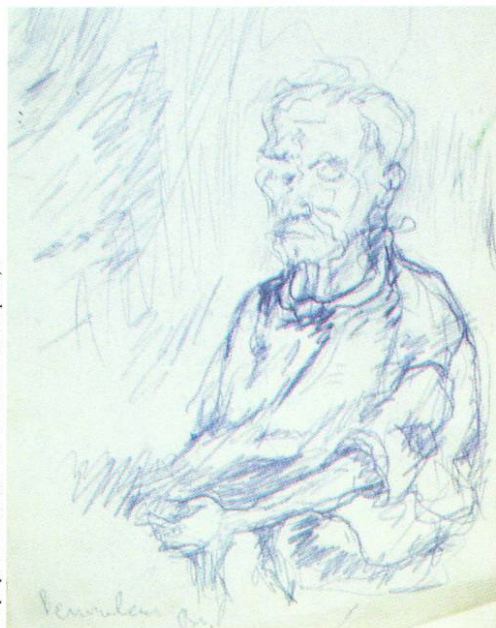

1970 / темпера на хартија / 35,1 x 49,1 см.

Од дијалогот тешкото, 1970 / пастел на хартија / 40 x 35 см.

Портрет на дејо ми / молив на хартија

Танц, 1971 / пастел на хартија / 27 x 21 см

Мајка и дете, 1990 / пастел на хартија / 28,7 x 21 см

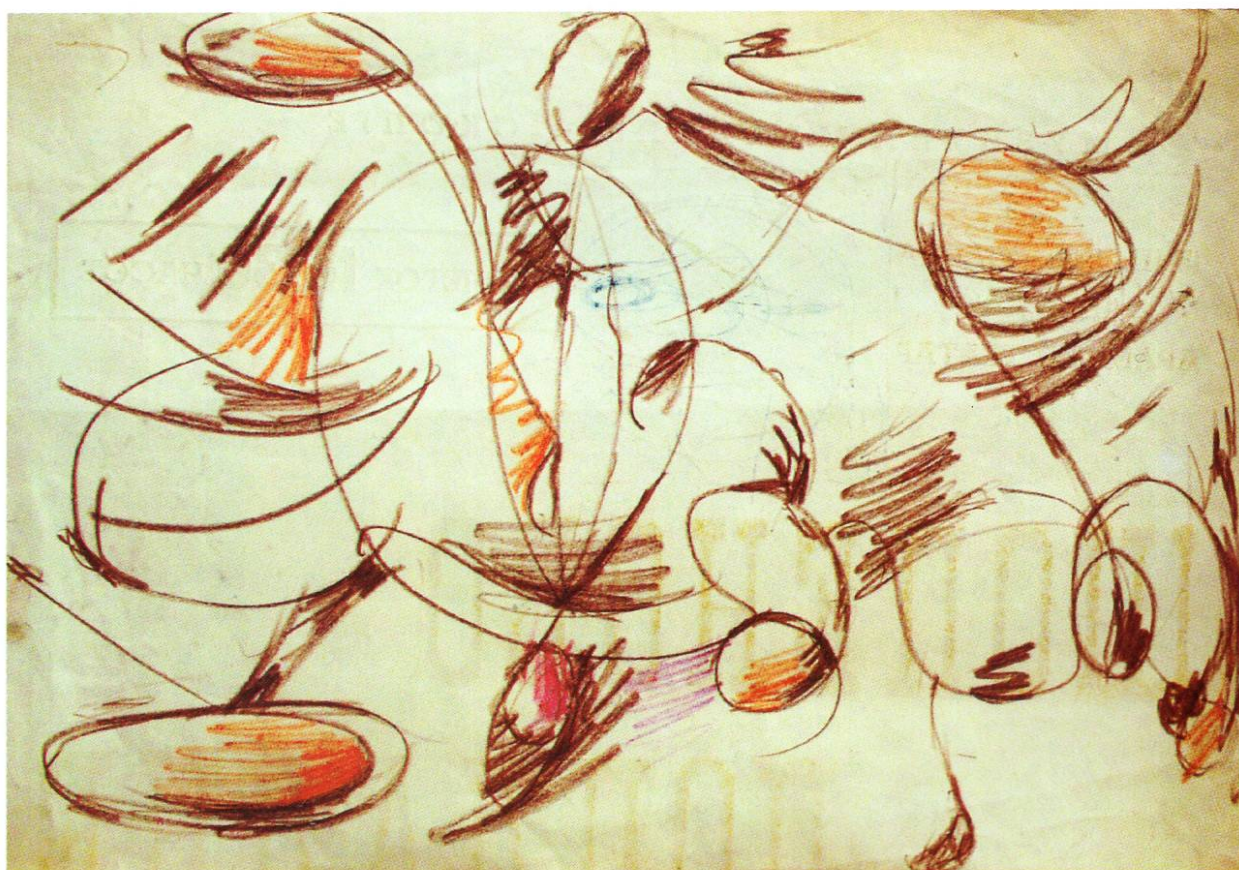

Танц, 1971 / алварел на хартија / 29,7 x 35 см.

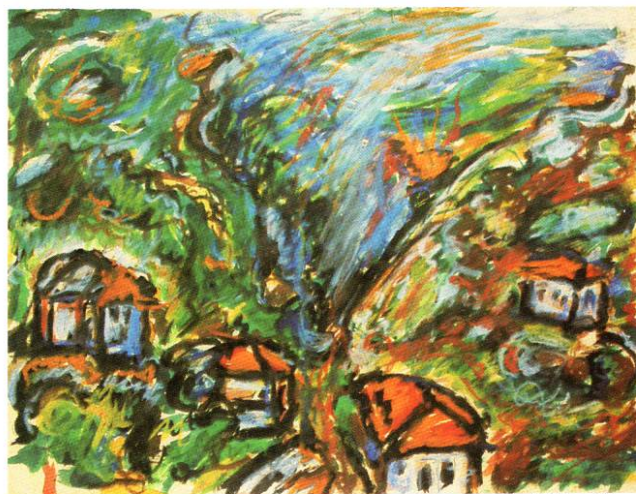
Портрет на дедо ми / молив на хартија

Од циклусот тешкото, 1971 / пастел на хартија / 29,3 x 42 см..

Мотив од Галичник, 1992 / пастел и акварел на хартија / 32 x 42 см.

Мотив од Галичник, 1992 / пастел и акварел на хартија / 32 x 42 см.

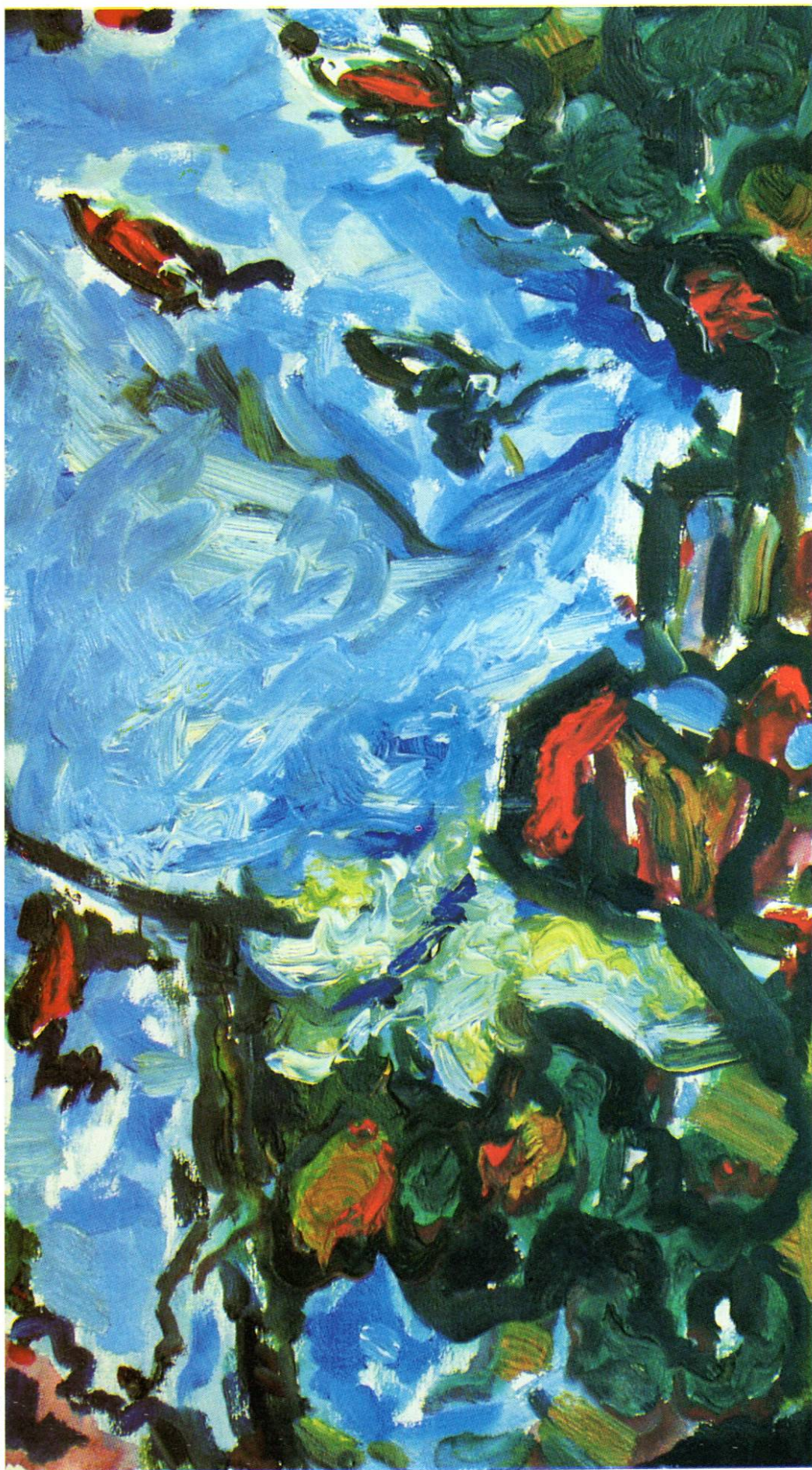

Мотив од Галичник, 2003 / Масло на платно / 60 x 70 см

Ноктурно, Брановци, 1999 / Масло на платно / 55 x 45,5 см.

Канео, 1994 / Масло на платно / 51,4 x 28,9 см.

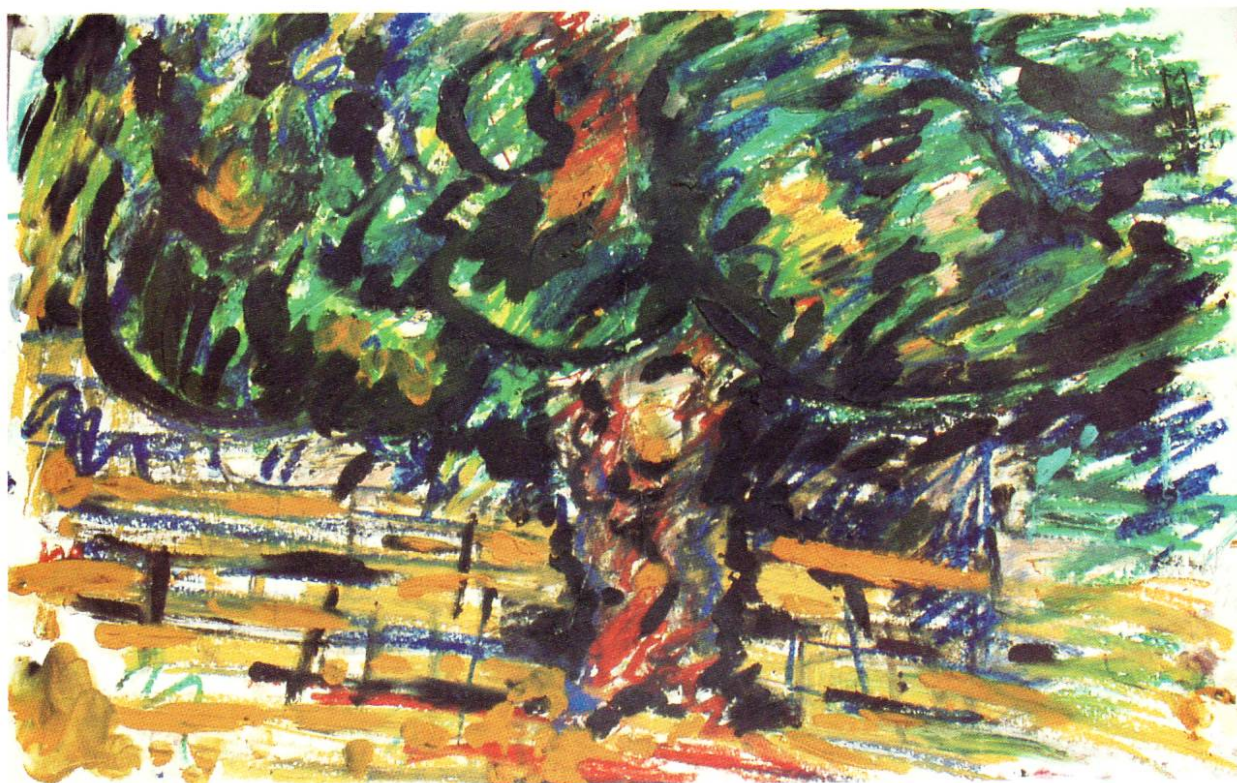

Мотив од Св. „Јоаким Осоговски, 1993/ пастел, акварел и масло на хартија / 31,8 x 49,5см

Мотив од Дојран, 1992 / Масло на картон / 25 x 32 см

Мотив од Св. „Јоаким Осоговски“, 1992 / пастел и масло на хартија / 31,6 x 48,9 см

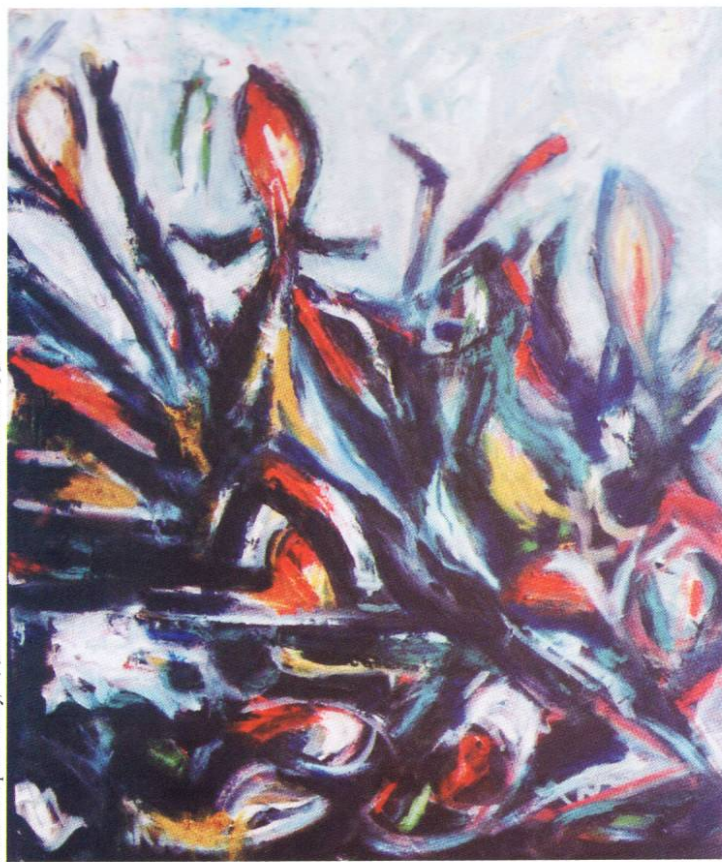

Црквата во Кнежино, 1993/96/97 / масло на платно / 50 x 60 см.

Кашаја / настел на хартија / 49 x 35 см.

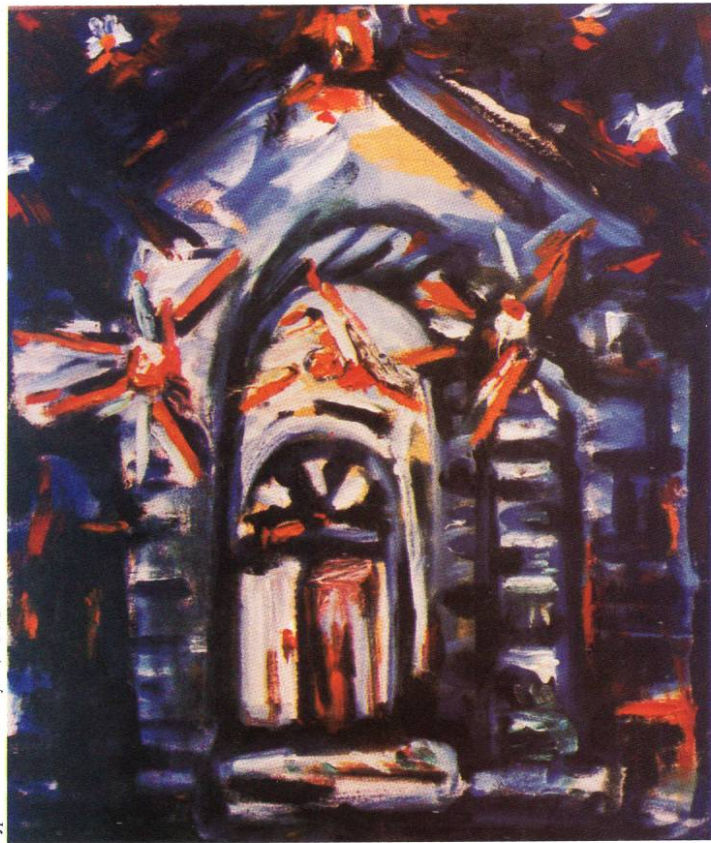
Имагинарен ганај, 1998 / масло на платно / 60 x 55 см.

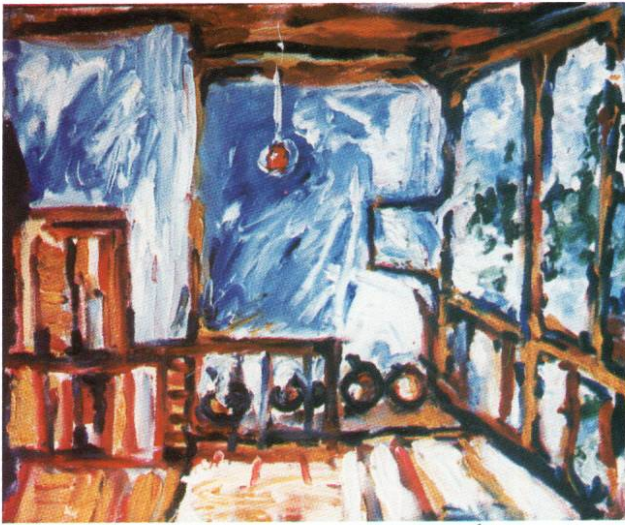

Мотив од Охрид, 1997 / масло на платно / 40 x 35 см.

Црквага во Велуца, 1993 / масло на платно / 60 x 50 см.

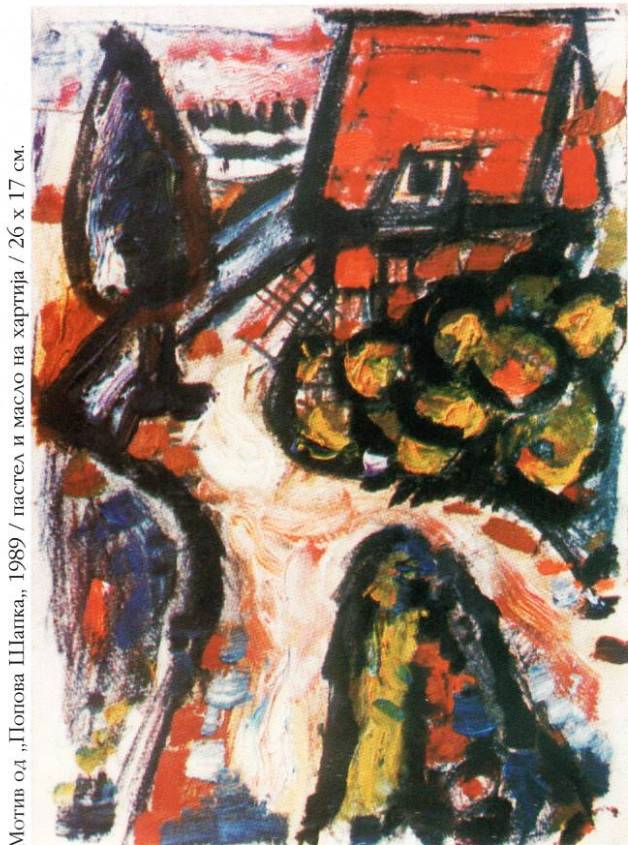

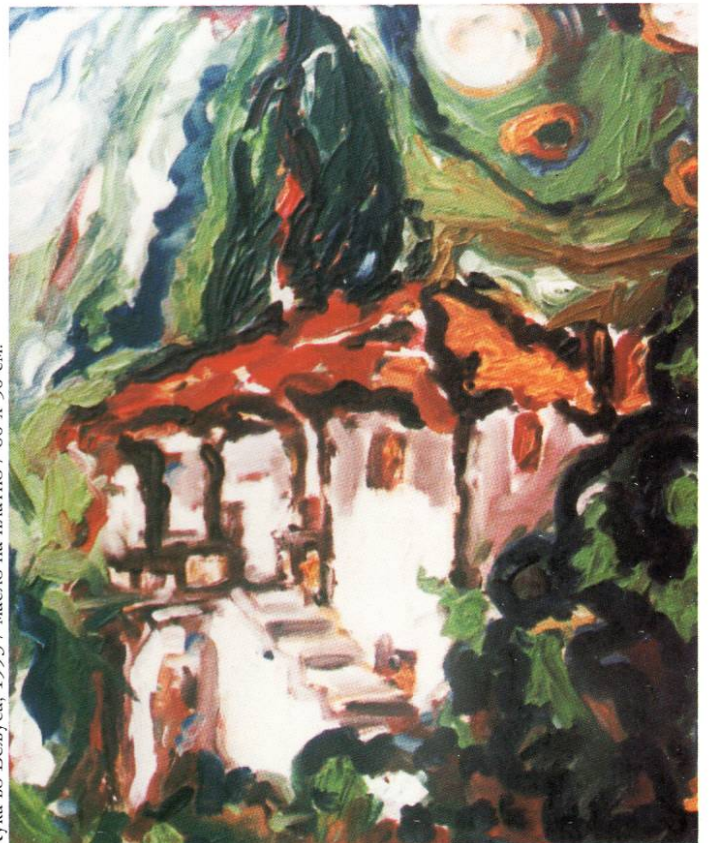
Чардак во Вељуса, 1993 / масло на платно / 50 x 60 см.

Мотив од Инџиково, 1996 / масло на платно / 65 x 80 см.

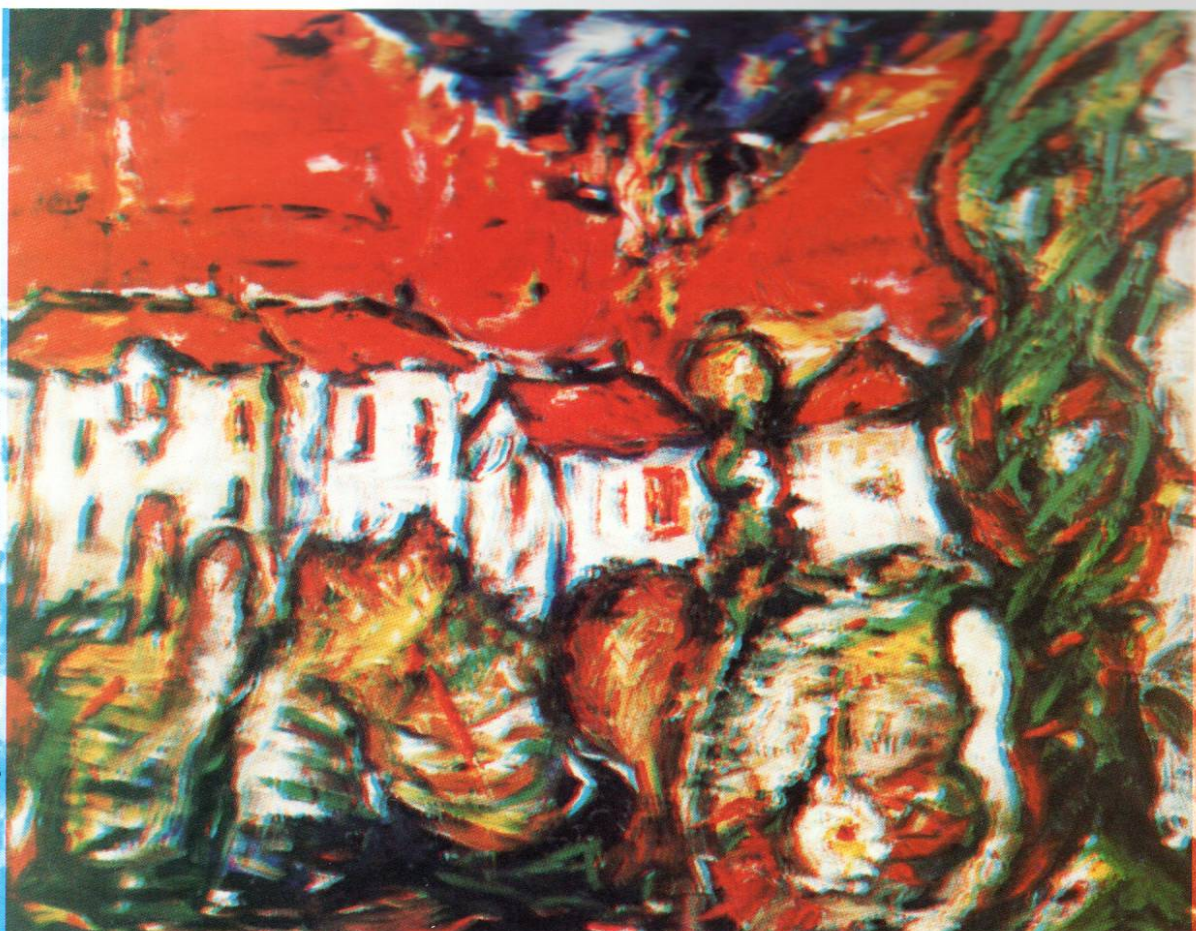

Мотив од „Попова Шапка“, 1989 / пастел и масло на хартија / 26 x 17 см.

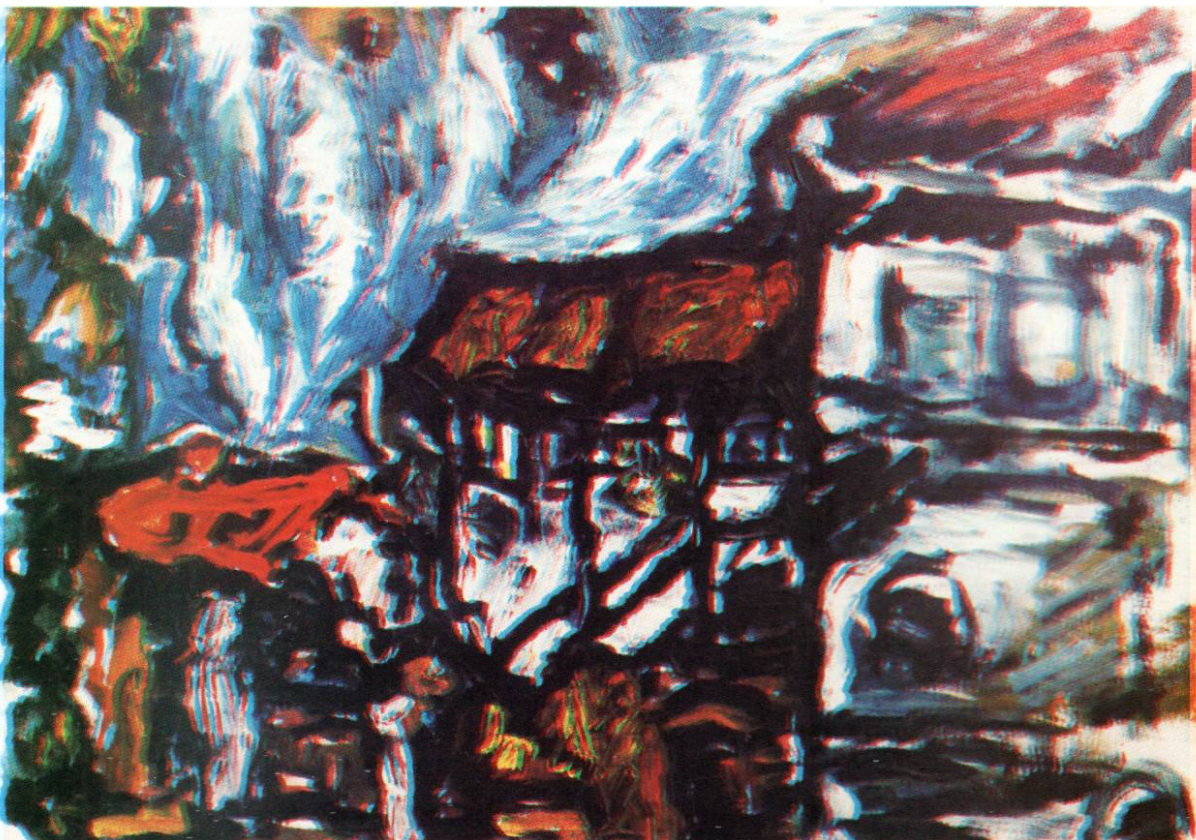

Куќа во Вељуса, 1993 / масло на платно / 60 x 50 см.

Мотив од „Маџир мајало„ 1996 (97) / масло на платно / 63 x 78 см.

Мотив од Св. „Јоаким Осоговски„ 1992. / масло на платно / 50 x 70 см.

Уметничка Галерија "Чифше амам" - Скопје

Куќаџа "Васил Главинов" - Велес

Пролет, 1999/03 / масло на платно / 60 x 74 см.

Министерство за култура на
Р. Македонија

Издавач: Работнички универзитет „Јосиф Свештарот,“—Струмица
За издавачот: Стојан Дончевски
Одговорен уредник: Глигор Беќаров
Фотографии: Станко Неделковски
Ликовно уредување: Костадин Батев
Печат: „ДИЗАЈН БАТЕВ,“ — Скопје
Тираж: 300 притероци